

Hvor fortiden kommer til live i nutiden

Nyt center for det jødiske samfund i Haag sætter fokus på undervisning, kultur og social integration – under politibeskyttelse.

Af Jens Anders Wejsmark Sørensen, Amsterdam

Et salatfad med fire politifolk iført skudsikre veste og med skarpladte maskinpistoler holder døgnvagt uden for et nyt socialt-kulturelt center for jødedom i Haag kaldet CHAJ (Centrum voor Haagse Jiddisjkeit). Desværre en nødvendig foranstaltning for det jødiske samfund i dagens Holland.

'Situationen har ændret sig til det værre, og angrebet i København har naturligvis også haft en vis indflydelse. Vores to samfund ligner jo meget hinanden, og vi har ligeledes haft følelsen af, at sådan noget ikke sker her. Så da det alligevel skete i Danmark fik det alarmklokkerne til at ringe,' siger Shmuel Katzman, der er rabbiner i Haag.

Han understreger, at det jødiske samfund ikke har bedt om politibeskyttelse, og at

det udelukkende var myndighedernes beslutning, at deres primære bidrag ved tilblivelsen af centret skulle være omkring sikkerheden.

'Men som jeg ser det, så er det ikke så meget for at beskytte os, men mere for at beskytte samfundet. Det er en måde for myndighederne at signalere, at her stopper det altså. Jeg bekymrer mig mere for det hollandske samfund, end for min egen personlige sikkerhed, eller for det jødiske samfund for den sags skyld. Det jødiske folk har trods alt overlevet en historie på mere end to tusinde år, så jeg ser det ikke som en trussel mod vores eksistens. Men det er i høj grad en trussel mod det åbne samfund, som vi har vænnet os til. Hvis vi ønsker at bevare dette, så bliver vi nødt til at handle,' påpeger han.

Centret er nabo til den ortodokse synagoge, og da den blev bygget for omkring 30 år siden, var der langt mindre Kooperation fra myndighederne, selvom der også dengang var en bølge af terror mod jøderne.

'Der blev ikke tilbudt beskyttelse, så beslutningen blev, at synagogen blev bygget som en fæstning. Men med dette center siger vi bevidst, at det gør vi altså ikke igen. Vores center skal være synligt, genkendeligt og tilgængeligt. Det ville være sørgeligt, og fuldstændig imod, hvad vi ønsker at opnå, hvis vi blev nødt til at skjule vores bygning og vores aktiviteter,' siger Shmuel Katzman.

Det var et oplagt valg for det jødiske samfund, med synagogen lige rundt om hjørnet, at købe den tidligere kirkebygning, da den blev ledig i 2002. Der var især på det tidspunkt brug for lokaler til undervisning, men da bygningen skulle renoveres i 2013, blev beslutningen taget at etablere et nyt socialt-kulturelt center for jødedom med fokus på undervisning, kultur og social integration.

Selvom centret officielt blev indviet den 9. juli med blandt andet deltagelse af repræsentanter fra kommunen, så er det langt fra færdigt. Vuggestue, børnehave, soverum, køkken, festsal og møderum er i brug. Derudover kan jøder og ikke-jøder få undervisning i hebraisk, og fornyeligt afholdt centret en kursusrække om jødisk lov og krigen mod terror. Centret skal ligeledes være besøgscenter for skoleelever og andre befolkningsgrupper, der ikke har nogen direkte tilknytning til det jødiske samfund. I samarbejde med kommunen arbejdes der på at lave et bibliotek og en permanent udstilling, hvor besøgende kan få et indblik i jødernes historie og de jødiske traditioner og skikke.

Jeg kan ikke sige, at hvis du kommer på besøg igen om fx tre år, at du vil se et imponerende jødisk historisk museum, som det er i Amsterdam. Vi må vente og se, hvordan det hele udvikler sig. Men det er bestemt i den retning, vi ønsker at gå,' fortæller Shmuel Katzman.

Som en konsekvens af, at det sidste kosher supermarked i Haag lukkede i begyndelse af dette århundrede, har centret endvidere påtaget sig opgaven med at distribuere et bredt udvalg af koshervarer inden for normal åbningstid.

Haag har en rig jødisk historie, der rækker tilbage til det 17. århundrede, hvor askenasiske jøder, fra især Tyskland og Østeuropa, bosatte sig i byen. Befolkningsgruppen toppede i 1942 med omkring 20.000 individer, men i 1943 deporterede nazisterne 18.000, hvoraf kun 2.000 kom tilbage efter krigen. Der er forskellige tiltag i byen, såsom guidede vandringer i den gamle jødiske bydel, til at fortiden kan komme til live i nutiden. Men der kan gøres langt mere, mener Shmuel Katzman.

'Selvom meget få jøder har været i Haag i mere end to eller tre generationer, og

Rabbiner Shmuel Katzman, der er foregangsmand for et nyt socialt-kulturelt center for jødedom i Haag med fokus på undervisning, kultur og social integration. Foto: Jens Anders Wejsmark Sørensen

Indgangen til centret, der er mandsopdækket i døgndrift af bevæbnet politi. Af forståelige grunde, var det ikke tilladt at offentliggøre et fotografi af deres tilstedeværelse!
Foto: Jens Anders Wejsmark Sørensen

det er en meget international by med stor ind- og udvandring, så har vi faktisk en meget aktiv jødisk befolkningsgruppe. Det vil være en skam, hvis fortid og nutid er adskilt. Vi har brug for, at fortiden er en del af nutiden, hvis vi skal bygge for fremtiden. Det er udfordringen med dette center.

Centret har naturligvis været bekymret for, hvilken effekt bevæbnet politi lige uden for indgangen ville have på de daglige aktiviteter, og ikke mindst på ønsket om at skabe et sted, der blandt andet har social integration som en hjørnesten.

'Jeg er opvokset som ortodoks jøde i New York og har derfor været vant til den form for beskyttelse. Men for mange har politiets permanente tilstedeværelse, i et ellers meget roligt område, været

konfronterende,' siger Shmuel Katzman. Han understreger, at bekymringen har været ubegrundet, da den overordnede respons på centrets aktiviteter har været yderst positiv – og det fra alle dele af samfundet. Det mener han blandt andet skyldes, at offentligheden værdsætter, at myndighederne tager tingene alvorligt, og at det ikke nytter noget at overgive sig til truslen om terror. Og selvom man kunne tro, at politiets mandsopdækning ville have en frihedsbegrænsende virkning, har det faktisk virket modsat, så ønsket om at gøre noget positivt er blevet endnu stærkere.

'Vores fjenders indlysende mål er jo at slå os ihjel, men ligeledes at skræmme os til ikke at gøre noget. Vores navn CHAJ står først og fremmes for Center for Haags Jøder, men på hebraisk betyder ordet også liv. Så man kan passende

sige, at vores svar på truslen om død og ødelæggelse er liv,' konkluderer Shmuel Katzman.

Besøgsadresse:

CHAJ
Spaarwaterstraat 200
2593 RS Den Haag
Holland

Sekretariat:

Tlf.: 0031 70 347 3201
nig.den.haag@zonnet.nl

Rabbinat:

Tlf.: 0031 70 347 0222
rabbi@joodsdenhaag.nl

En gruppe skønne unger i centrets vuggestue/børnehave. Foto: Jens Anders Wejsmark Sørensen

Jens Anders Wejsmark Sørensen

er dansk journalist med base i Amsterdam. Herfra dækker han Benelux, Frankrig, EU og Nato for danske dagblade, tidsskrifter og radio